

Atkodējot dekādi: Skaitļa 10 simbolisms Antīkajā pasaulē

Monday, 29 January 2024 09:05 (25 minutes)

Cipariem un skaitļiem, ko tie veido, mūsdienās ir nenovērtējama loma; bez tiem nav iedomājama ne modernā zinātne, ne sabiedrība kopumā. Paradoksāli, taču vienlaikus mūsdienās tie savā simbolismā kļuvuši mazvērtīgāki. Antīkajā pasaulē skaitļi pildīja īpašu funkciju, jo sevišķi reliģiskos priekšstatos. No Mezopotāmiņas līdz Ēģiptei, no Senās Grieķijas līdz Romai un citām civilizācijām cipariem un skaitļiem tika piedēvēta unikāla un daudzšķautņaina loma šo seno sabiedrību kolektīvās apziņas veidošanā. Senajā Grieķijā pitagorieši, bagātas intelektuālās tradīcijas sekotāji, tiek uzskatīti ne tikai par matemātikas, astronomijas un mūzikas atīstības veicinātājiem; ciparu izpēti caurvija dziļa aizraušanās ar mistisko un Pitagora uzskats par dvēseles reinkarnāciju. Pirmšķirīgu lomu skaitļu misticismā ieņēma skaitlis 10 jeb tā sauktā dekāde, kas pārsniedz vienkāršu matemātisku abstrakciju. Kas bija skaitlis 10? Šī pētījuma ietvaros reliģiski teksti, literāri darbi, un filozofiski traktāti tika analizēti gan tulkojumā, gan oriģinālvalodā, pētot skaitli 10, kam sengrieķu filozofs Pitagors piedēvējis dievišķumu; daudzveidīgās simboliskās nozīmes izgaismo tā ietekmi uz seno civilizāciju – konkrēti Senās Grieķijas – reliģiskajām praksēm, sociālajām struktūrām un pat kosmoloģiju. Pētījuma rezultāti apstiprina, ka dekādes nozīme Senajā Grieķijā bija daudzšķautņaina, sākot no tā fundamentālās nozīmes matemātikā un ģeometrijā līdz tā dziļajam simbolismam filozofijā, misticismā, kā arī sabiedrības struktūrās. Dekāde kalpoja kā tilts starp materiālo un metafizisko, atspoguļojot dažādu grieķu intelektuālās un kultūras dzīves aspektu savstarpējo saistību.

Keywords

Pateicības

Primary author: Mr EZERKALNS, Gatis (Latvijas Universitāte)

Presenter: Mr EZERKALNS, Gatis (Latvijas Universitāte)

Session Classification: Plenārsēde

Track Classification: Plenārsēde